

ROEREND GOED

Tachtig wordt hij in juli, maar choreograaf Hans van Manen (1942) moet zijn best doen om níet te werken. Als hij eens thuis is, geniet hij van zijn kunst en mode. En van Henk van Dijk, al veertig jaar zijn grote liefde.

TEKST: MINOU OP DEN VELDE. BEELD: BRENDA VAN LEEUWEN

Met de hand

“Wonderschoon, deze vazen van Geert Lap. Zo dun, en dat met de hand gemaakt! Ik heb een kast vol fabuleuze vazen van beroemde kunstenaars. Jan van der Vaart, noem maar op! Museum Boijmans Van Beuningen zou graag in mijn verzameling willen scharrelen. Ik gebruikte ze altijd, maar daar zijn ze nu te kostbaar voor. Die antracietgrijze was 4000 euro!”

Veertig jaar

“Deze foto van Henk en mij door Erwin Olaf is een dierbaar ding. We zijn nu veertig jaar bij elkaar. Maar samenwonen willen we alle twee niet, dat zal ook een reden zijn waarom het zo goed gaat. Ik ben pittig om

mee te leven. Ik ben kritisch, hou niet van onzin, en kan mijn mond niet houden. Maar ik ben zo krankzinnig van Henk dat ik als hij tien minuten te laat is me al afvraag of ik de politie moet bellen. Voor alles wat ik doe wil ik zijn toestemming hebben, ook als ik er niet expliciet om vraag. Zodat ik weet dat ik het goed heb gedaan.”

→ ‘Niets is heerlijker dan geleefd worden’ → ‘Ik ben

jaar. De coupe is ongelooflijk

dertig

Levenswerk

“Mijn archief met opnamen van mijn balletten is zo groot dat er een zesde kast bij moet komen. Henk heeft daar altijd goed voor gezorgd. Tot 1972 nam ik zelf mijn balletten op met mijn draagbare camera. Maar toen Henk meegang naar Daphnis en Chloë zei ik: ‘Hier heb je de camera, neem het maar op.’ Pang! Het was een beetje bewogen, maar ik was overtuigd: dat kan hij. Goed om je heen kijken vinden wij heel belangrijk. We zijn elkaars klankbord, we klikken en klinken de hele dag. Soms zeg ik: dat shot moet je iets langer aanhouden. Hij kan net zo kritisch zijn over mijn werk. Dan zegt hij: ‘Die draai bij Anna zit net niet lekker.’ Ik ben niet met de dood bezig, maar met dat ik dood gá. Da’s iets heel anders. Ik moet zorgen dat ik geen schulden nalaat. Hoe er straks met mijn werk wordt omgegaan, daar heeft Henk het laatste woord in. Ik heb hem alleen gezegd waar hij de kunst moet verkopen. Hij heeft me beloofd dat hij van dat geld overal naartoe gaat, een paar vrienden meeneemt en alles betaalt. (lacht) Dat kan hij vast heel lang volhouden.”

Hans van Manen → ‘Armani draag ik al

Geïnspireerd

“Op de Documenta in Kassel kocht ik dit werk van Chryssa. Sinds 1968 staat hij elke dag aan. Ongelooflijk toch? Die vorm is buitengewoon interessant, een in elkaar gedeukt vierkant. Je kunt die kast er ook afhalen, dan is hij scherp

en wit. Dit is eigenlijk zijn zonnebril. Ik zou niet zonder kunst kunnen. Ik wil geïnspireerd worden, door me voor te stellen welke stappen de kunstenaar heeft genomen.”

Achteroverleunen

“Hier zit ik altijd op. In 1971 had ik net ontslag genomen bij het Nederlands Dans Theater en kon een ballet maken in Düsseldorf. Met zo'n Eames in mijn auto ben ik weer naar Nederland gereden. In 2000 was hij op en kocht ik deze. Een heerlijke stoel om achterovergeleund muziek in te luisteren. Maar dat mag ik nog maar twee keer in de week

van mezelf, want ik heb gemerkt dat als ik de muziek te goed ken, het mijn vrijheid wegneemt. Ik werk nog veel, ook in het buitenland. Thuis doe ik het liefst niks. Beetje snooker kijken. Soms weet ik niet wat ik moet verzinnen om éven niet te werken. Uiteindelijk begin je toch weer. Voor 2013 ben ik ook al bezig. Je wordt geleefd, maar ik vind niets heerlijkers dan geleefd worden, want dan hoef ik alleen maar na te denken over wat ik wil maken.”

Groots

“Hier gaat mijn hart echt naar uit, want het heeft alles te maken met hoe ik mijn vak bedrijf. Hoe je met weinig middelen iets groots kunt maken. Dit is van François Morellet, een constructivist, net als ik. Het is zo'n werk waarvan mannen die er geen zin in hebben, zeggen: ‘Dat kan mijn zoontje ook.’ Nou, er is geen streepje dat niet zit waar het moet zitten! Daar heeft hij lang over nagedacht. Doe ik ook als ik een ballet maak, ik ben een schaver. Het heeft allemaal met ritme te maken. Als een ritme langer wordt – dat is

in de dans ook zo – dan wordt de beweging ook langer. Het werk is uit 1976, de computer kwam er nog niet aan te pas. Kun je nagaan hoe modern het was voor die tijd!”

HAN van M

zo krankzinnig van Henk' → 'Thuis doe ik het liefst niks. Een beetje snooker kijken' →

Beschadigd is mooi

“Ik draag deze ring elke dag aan mijn middelvinger. Hij verveelt me nooit. Ik zag hem bij een edelsmid in Stuttgart. Die zei: ‘Ik moet u wel waarschuwen, dit is 25 karaat goud. Als u maar even ergens tegenaan tikt komt er een deuk in.’ Ik zei: ‘Dat is precies wat ik wil!’ Beschadigd is mooi. Dat leeft meer dan een gladde ring. Deze glanst wel, maar naar binnen als het ware.”

Dandy

“Het klinkt dandy-achtig, maar ik hou van een leuk pak. Als ik weer eens iets helemaal anders wil, ga ik naar Armani in Parijs. Passen, er goed over na denken – zal ik wel, zal ik niet. Armani draag ik al dertig jaar. De coupe is ongelooflijk. Ik kon het pas betalen vanaf de jaren zeventig. Daarvoor droeg ik ook leuke dingen. Soms werd je op straat nagefloten. Maar dat weerhield me er nooit van om me modieus te kleden.”

Bladerdeeg

“Ik kocht deze tafel bij Thonet, toen ik in Wenen werkte. Adembenemend. De stoelen zijn van Friso Kramer. Ik geef veel diners voor vrienden. Alles wat ik serveer is met aandacht gemaakt. Voor overmorgen ga ik straks al vormpjes maken van bladerdeeg. Die vormpjes vul ik met gesmoorde ui, dunne rauwe zalm die éven in de oven gaat, en dan gaat er room met dille overheen. Verrukkelijk.” ■

‘Ik heb een kast vol met

fabuleuze vazen’

Het Nationale Ballet presenteert op 4 juli het Gala Hans van Manen 80 jaar in het Muziektheater in Amsterdam. Kijk voor meer informatie op www.het-ballet.nl

